

CONVORBIRI LITERARE.

ANUL II

(1 Martie 1868 — 1 Martie 1869).

Redactoru: *Iacob Negruzsi.*

IASSI 1869.

TIPOGRAFIA SOCIETĂȚII JUNIMEA.

CONVORBIRI LITERARE.

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu in România liberă unu galbenu; in Austria 4 fl. — Abonamentele se facu in Iassi la Tipografia Societății Junimea; in Bucuresci la librăria Soccec & Comp.

S U M A R I U.

Primblări, de D. I. *Negruzzi*. (Urmare.)
Cultura națională de D. A. D. *Xenopolu*.
Din „Suspinele primăverei“ de D. N. *Pruncu*.
Notițe literare.

PRIMBLĂRI.

(Urmare.)

XIII.

Eram ear singuru. Catărul meu pășea in-cet cu capul plecatu, părându a fi preocupatu de o idee. Oare și catarii au idei? . . .

Gândul meu se reintonceà la tovarășii mei. Imi părea rău că Edgar mă părăsise. In soiul seu elu erà unu originalu. Fără a se preocupà de viitoru, elu se aruncà cu ochii inchiși in ori ce aventură, lăsându asupra destinului sarcina de a-lu conduce unde va voi. Elu nu aveà cale bătută inaintea lui pe care ar fi voitu s'o urmeze nici unu planu hotărîtu pe care ar fi voitu să-lu implinească. Pentru ce aceste toate? Destinul dispune. Ce diferență in-tre dănsul și mine? Eu mă acufundu in visuri și zidescu și zidescu fără temelie și inchipuirea mea sboară intr'o lume

fantastică păn ce isbindu-se de realitate zidirile mele se sfarmă și se spulberă. Precum spectatorul se acufundă in privirea unei drame și uită și locul in care se află și publicul care-lu incunjură și, identificându-se cu persoanele ce vede pe scenă inaintea ochilor sei, se bucură și suferă ca dănsule, până in momentul când cade cortina și elu privindu in jurul seu se desceaptă ca dintr'unu visu, tot astfelu și eu când cade cortina realității și-mi acopere scena inchipuirilor mele. Care este celu mai fericitu? Acelu ce in tot momentul își crează visuri nerealizabile pentru ca unu momentu mai târziu să suferă descepțiuni, și să fie astfelu intr'o schimbare continuă de plăcere și de durere, sau acelu care abdică in folosul întemplerii cărna lun-trei sale, lăsându ca acesta pilotu să-lu conducă unde-i va plăcè și primindu cu mulțămire ori ce-i aduce inainte? . . .

Erà amiadi când sosii pe Col de Balme. Acestu munte ca și cei care-lu incunjură imediat, sunt goi și selbatici. Pe coastele lor sunt presurate stânci și omături in care se perde cararea și călătorul se vede silitu a merge după instinctu. De pe culme, unde se

află o mică ospătărie este o privală minunată asupra întregului lanțu a muntelui Albu. Mai multe ochene stau la dispozițiunea călătorilor prin care se potu observă acești munți măreți. Cu o ȝi înainte, o societate de vo ȝece Englezi intreprinsese de la Chamounix urcarea pe Mont-Blanc. Peste noapte, ii mă-sese pe omătu și acum voiau să ajungă pe culmea cea mai înaltă. Urmându-i cu ochiana, văȝui că toți erau legați unul de altul cu frânghii. Aceasta o facu pentru întempleră când unul cade in vo prapastie, ca ceilalți să-lu poată scoate îndată. Această urcare este foarte periculoasă. Adese ori s'întemplă ca raȝele soarelui să încălȝească și să dis-prindă o părțică de omătu și aceasta că-ȝându in vale să iee altu omătu cu dănsa și dobândindu astfel in cădere proporțiuni din ce in ce mai mari să se prefacă intr'o la-vină îngrozitoare care inghite fără cruțare ori ce găsesce in cale. Căȝi călători îndrăz-neți au aflatu mormăntul lor in omăturile acestui munte!

In vreme ce urmăream pe călători cu ochia-na, se stărnî o furtună. Unu vântu rece și vijeliosu șueră in toate părțile. Ce voru fi făcându călătorii de pe Mont-Blanc, gândeam eu? Unu momentu ăi perdui din vedere. Apoi ear reapărurē ănsē mai puțini la număr: eată-i pe toți. Acum ăi văȝui așeȝându-se pe omătu, căci furtuna ăi impedecă de a se mișcă ș'in sus ș'in jos.

— N'ășu voi să fiu in locul lor, imi ȝise proprietarul ospătăriei care se apropiese de mine cu altă ochiană in mână.

„Oare este vre unu periculu?”

— CREDU ȘI EU. VĒNTUL BATE COLO SUS AȘA

de tare, încăt se poate pre lesne să-i arunce in vre o prăpastie, din care să nu mai easă.

„Sermanii! Privesce, privesce mi se pare că-i văȝu urcându-se.

— Nu știu dacā se mișcă de bună voe sau de-i impinge furtuna.

„Mi se pare că se coboară. Ii văȝu că nu-i chipu de a urmă drumul.

— Așa mi se pare și mie. După atăta osteneală au renunțatu la scopul lor. Nici macar nu s'ar putē fāli că au fostu sus pe Mont-Blanc.

După unu scurtu timpu furtuna începū a scade. Cuprinsu de frigu, lăsăi ochiana și că-lătorii și intrăi in casă. In vreme ce-mi pre-ȝăteă dejunul luăi cartea călătorilor care eră pe masă și începui a cercetā cine a mai trecutu pe acolo și s'a inscrisu. Unii se mulțā-mise a inscrie numai numele lor, alȝii adao-gise impresiuni mai mult sau mai puțin spi-rituale. Alȝii earăși, inspirați, se immortalizase prin câteva versuri. Toate naționalităȝile erau reprezentate, afară de Romāni. Compatrioȝii nostri nu iubescu Svițera, ii află mai mare plăcere in turburările orașelor decât in frumuseȝa naturei. Cu toate aceste mi-am gān-ditu că trebue să fi fostu unul macar care se fi trecutu pe acolo, și intorceam filele in gra-bă. Insfirșitu care fū surprinderea mea când dădui de următoarele versuri Romāne:

Frunză verde lemnu uscatu
 Eată-me's pe dealu urcatu
 Privirea ar fi pre frumoasă
 Dacā vântul nu m'ar tăiē la oase
 Tu care'n urmă vei veni poate
 Să nu mănānci ca mine one coapte
 Ci o garafă de vinu să bei dușcă
 Dacā la vale vrei să mergi pușcă.

Subsemnatu: G. poetu de profesiune.

Bravo G! Admirabile versuri. Ai scapatu onoarea Națiunei Române între toate celelalte. Păcatu numai că nu pre ai multu spiritu ean să-ți arātu eu! . . . și luându pana în mână, voeam să scriu și eu câteva versuri în limba națională pentru gloria patriei și lauda posterității, dar cu toate încercările mele nici o idee nu-mi treceă prin gându. Puneam mâna în păru, treceam cu palma pe frunte, mușcam pana — în zadar! Nimică n'am pututu scrie decât numele meu. Domnul G. are mai mult spiritu decât tine, gândii; m'am pre grăbitu să ridu de densus. Dar elu e și poetu de profesiune.

De pe Col de Balme, mă coborii la vale jos, lăsându catăru și călăuzu să me urmeze de departe. Din când în când întâlneam o caravană de Englezi și Engleze, unii mai poznași decât alții. Nu treceă una din ele pe lângă mine fără ca s'audu unu glasu de Englezu întrebându-me de vorbescu limba lor. Eu respundeam sau *yes* sau *no* sau *a little* după cum veneă cuvântul pe limbă și treceam mai departe. A nu sciu a cătielea caravană eră cea mai poznașă. Ea se compunea numai din barbați, cu toții îmbracați în haine de vizită și cu pălării nalte albe. Unul, celu mai naltu, păreă să fie căpitanul cetei; elu aveă nisce favoriți lungi, purtă pălăria albă pe ceafă; vărful nasului eră strinsu de sinu *pince-nez*; gâtul seu de unu cotu eră înțepinitu într'unu *faux col* și picioarele ei erau așa de lungi încât bălăbăneau de-a lungul coastelor catărului seu mai până la pământu.

— Speak you English Sir, me întrebă elu cu unu aeru protectoru.

— Y. es — Sir, ei respunsei cu umilință.

— From what place do you come, Sir?

— From how, mow, now, pow, sow het, bet, ket Liverpool, Oxford, New-York, Manchester, New-Orleans

— Goddam! țipă Englesul furiosu. Dar eu puindu mâna la nasu și făcându-i unu semnu cunoscutu, alergăi grăbnic la vale. Imi închipuescu că Englezii trebuie să fi fostu foarte supărați pe mine. — După câteva oare de marșu, me simții obositu. Călăzul imi spuse că puțin mai la vale este unu boschetu naturalu în care toți trecătorii se odihnescu și că acolo curge unu isvoru c'o apă minunată de bētu. Apropiindu-mă de boschetu văđui câteva rochii foșfoindu prin frunđe. Minunat! gândii, am să fiu în societate de femei. În adevăru! În Boschetu întâlnii doue dame, care dacă nu erau tocmai tinere, erau foarte puțin frumoase. Ce descepțiune! Dar m'am mângăetu cu ideea că poate voruavè spiritu.

— Doamnele mergu în sus sau în jos, le întrebăi eu. După ce schimbare o privire între densesle, de sigur pentru a se înțelege care din doue să-mi respundă, cea slută imi țise, plecând ochii la pământu:

— Noi mergem în jos.

Și eu mergu în jos.

„Ah! suspină cea mai slută, plecându și ea ochii la pământu.

Cătării D-voastre vă urmează?

— Suntemu pe josu țise cea slută. În itinerariul nostru e scrisu că partida aceasta s'o facem pe jos.

Aveți încă multe oare de mersu.

„In itinerarul nostru stă scrisu că avemu încă cinci oare, țise cea mai siută.

De la Martigny credu că veți face partida lacului de Geneva?

— O nu, respunse cea slută, căci itinerariul ce ne-a fostu prelucratu, ne prescrie să ne intoarcemu la Chamounix pe la *Tête-noire*.

— Ve recomendu să faceți partida pe *Pierre à voir* de la Martigny — dacă stă scrisu in itinerariul D-voastre.

— Să videmu, șiserē amēndoue intr'unu glasu, scoțindu fiecare câte o cărticică din buzunariu. „Nu! această partită nu este insemnată.“

— Dacă călătoriți pentru plăcere, credu că nu aveți nevoie să fiți atât de credincioase itinerariului, căci

— Noi călătorimu mai mult pentru a ne instrui, decât pentru a petrece, șise cea slută.

„Suntemu profesoare, adaoase cea mai slută.

— După instrucțiunea unui omu, se poate judeca meritele sale șise cea slută.

„Viața este așa de scurtă, încât fiecare momentu ar trebui întrebuințatu pentru a se instrui“, șise cea mai slută.

Ve dorescu încă *multă* instrucțiune, șisei eu atunci sculându-me și me depărtai in fugă. Când me vădui câteva sute de pași mai departe m'am resuflatu adănc, căci me temeam ca nu cumva să fie scrisu in itinerarul lor să me urmărească și să nu mai potu scăpa de dēsele.

Inspre sară ajunsei la Martigny. După prânđu, din toți oaspeții otelului eșii singuru in grădină. Luna plină lucea pe ceru și rașele sale aruncau vii lumine pe stânca *Pierre à voir* care părea că se înalță până sus printre stele. Nimic nu se aușea in tăcerea sărei, dar in gândul meu sună încă o dată instrumentul italianului și șuerul duiosu a lui Edgar.

XIV.

Cu ce te-așu putē comparā frumosu lacu al Genevei? Să comparu apa ta albastră cu albăstrimea cerurilor? Nu, căci mai limpede decât firmamentul, ochiul te poate pătrunde pân in fundu. Eu nu potu alăturā coloarea ta decât cu acea a doi ochi albastri ce am cunoscutu odată in care privirea mea pătrundeă pân in adăncimele cele mai ascunse și pe care ah! nu-i voiu mai putē uitā! Albăstrimea limpede a lacului de Geneva îți intoarce gândul in departatul albastru trecutu pe care ilu privești cu induișare prin vëlul timpului, cum privești induișatu fundul lacului prin limpedele sale unde. Plutindu pe oglinda acestei ape frumoase, eu nu aveam ochi nici pentru munții care incunjură lacul, nici pentru persoanele ce se aflau cu mine pe vaporu; imi rezămasem capul pe mână și mânele pe balustrada punții și me uitam in apă. Apa a avutu pururea pentru mine o atragere iresistabilă. Potu stā oare întregi să privescu apa cum curge și in ace vreme totu dispare din jurul meu și fantasia desceptată ie din ce in ce proporțiuni mai mari, me transpoartă intr'o lume imaginară și sufletul meu se simte pătrunsu de o dulce durere pân ce ajungēdu deodată acestu simțimentu nedescriptibilu la potența cea mai înaltă, me trezescu subit ca dintr'unu visu și privescu rătăcitu in jurul meu ca și cum mi-așu puneintrebarea dacă lumea ce me incunjură este cea adevărată sau lumea in care me găsisem inainte. Presimțiam că după șile vesele au să vie acum șile triste și dureroase. O figură vagă pintre valuri imi părea că vedu care me atrăgea spre sine. Nu puteam distinge

dacă eră barbatu sau femee dar nu sciu ce imi spuneă că acea figură are să me intris-teze. O voace din fundul valurilor se înalță misterios spre mine și nesfirșitu cântă cu o dulce melodie versurile din Goethe:

Halb zog sie ihn, halb sank er hin
Und ward nicht mehr gesehn!

Atunci deodată vaporul se opri cu vuetu și mai multe glasuri strigară: Lausanne! Lausanne!

Imi eră cu neputință să stau mai mult pe vaporu. Simțeam in mine unu neastempăru nedescrisu: trebueă să me oprescu aici. Vo-eam să me coboru in satul Vuchy pe malul lacului unde se înalță unul din otelurile cele mai frumoase, dar toate camerele erau ocu-pate și eram silitu să me suiu sus in orașu. In curënd veđusem tot ce se arată obicinuit călătorilor; dar nici museul Arland nici Ca-tedra la nu-mi procurase plăcere. Me sim-țeam singuru și neliniscitu.

Abie se ivi a doua și soarele pe mărgi-nele ceriului, me urcăi pe jos pe *Signal* lăn-gă Lausanne de unde mi se spusese că este o frumoasă privală asupra lacului și incunjură-rile sale. Sus este o mică bancă pe care că-lătorul se așează și odihnindu-se de truda unei lungi primblări, lasă totodată ochii sei să privească panorama de dinaintea sa. Pe bancă ședeă unu omu. Elu ănsă nu priveă tabloul frumosu al lacului și al munților și ținea ca-pul ascunsu in mânele sale. Simțindu-me obo-situ me pusei lângă dănsul și mă uităi im-prejurul meu, fără a-lu supără. Elu tot ăncă stă in nemișcare. Găndindu că doarme, și că i-așu face o indatorire de a-lu trezi, incepui a tuși și a șueră.

Necunoscutul ridică atunci capul seu și se uită la mine. Elu eră june și fața sa arată palidă și suferitoare. Aveă pėru lungu blondu, ochii albastru și musteața mică ce resăreă abea. Mi se păreă că mai veđusem odată acea figură, de și nu-mi puteam aduce aminte unde.

— Erați obositu și adormiseți, i-am đisu atunci, credeam a ve indatori tređindu-ve, dar poate v'am supăratu.

„Nu dormisem; nu m'ați superatu, res-punse elu voindu să se depărteze.

— Avemu de aici o minunată privală.

„Dar — și ear voi să se depărteze.

— Fisionomia D-voastre imi este cunos-cută. Trebue să ve mai fi veđutu undeva, de și nu sciu unde

„Nu-mi aducu aminte să fi avutu vo dată mulțemirea.

Deodată o amintire trecëndu-mi prin minte: A! đisei, sciu nu v'am veđutu in persoană, v'am veđutu fotografia intr'unu albumu.

„Intr'unu albumu repeți elu.

— Dar intr'unu albumu. In albumul Domni-șoarei H. in orașul

„In albumul D-șoarei U! đise elu cu glasu inădușitu și puținul sänge ce mai era in fața lui se strecură tot in inimă.

Ai veđut'o? O cunosci? Ce ți-a spusu? Ți-a vorbitu de mine? I-ai spusu? Aici apăsă mână sa pe inimă par c'ar fi vo-itu s'o oprească de a bate așa de tare.

— Ce să spunu? pe cine să veđu?

„Pe dănsa! đise elu apucându-me de mână, — dar sunt unu nebunu! adăogi lăsându-se să cadă pe bancă și acoperindu ear fața sa.

— D-ta ești D. Adalbert K.

„Eu sunt. Dar spune-mi, spune-mi, pentru Dumneđu! Ai veđut'o, o cunosci?

— Eu? Am făcutu cunoscința sa nu de mult cu ocaziunea unei primblări la castelul L.

„Dar spune-mi, nu mă lasă așa, adăogi elu cu pasiune.

— Ce ai? Arăți palidu și suferitoru.

„O! sunt foarte nenorocitu! — Veși mă doare cole, adăogi elu după câteva minute, puindu mâna pe inimă. Mă doare și mă sfășie pare că s'ar fi infiptu in inima mea ghiara otrăvită a morții.

— Fost'ai vo dată pe marea?

„Pe marea, pentru cé?

— Durerea din amoru este ca boala mării. Te-apucă grozav și suferi toate torturele infernului și mintea se perde și toate se învârtescu in jurul teu, nici lume nici viața nu mai are o atragere; chemi noartea din totu sufletul ca să vie să se indure, ear moartea nu vine și in locul ei veși deodată pământul și te simți ușuratu. Abie ai pusu piciorul pe uscatu, toate durerile au trecutu și nici poți înțelege cum s'a pututu să suferi așa de mult.

— O! Nu! Nici odată nu-mi va mai trece. Simtu, simtu colè că durerea a să mă roadă pân la moarte. Este pre adăncă pentru ca să se poată vindecă.

Luându-i brațul, ne coborirému amundoi la vale. Pe drumu ăi spusei întâlnirea mea cu colonelul H. și familia sa: cum făcusemu o partidă de plăcere impreună, cum mă dusesem a doua și să-i vedu, cum o găsisem desemnându; cât de mult imi plăcuse tabloul seu care ornă salonul Colonelului, intr'unu cuventu toate până la cea mai mică amănunțime a conversațiunei ce avusem cu familia Colonelului.

Adalbert mă ascultă in tăcere.

„Oare acelu tablou ăi aduce vre odată a-minte de mine?

— De sigur! i-am respunsu.

— Creși? intimpină elu cu pasiune, apucându-mă cu putere de mână. O nu! adaose elu ănsă indată cu unu tonu plinu de durere. Zadarnic faci să străbată in mine o rață de speranță. Sunt uitatu, nu sunt iubitu ah! n'am fostu nici odată.

Doze lacrimi ăi udare ochii și se coborire incetu pe fața sa.

— Ești emoționatu, i-am șisu, in adăncă mișcare, să ne oprimu unu momentu.

Ne aședarému amundoi pe o bancă de pe drumu.

Neastămpărul sufletescu a lui Adalbert devineă totu mai mare. Deodată impinsu de o iresistibilă mișcare, mă imbrătoșă și-și răzemă capul de peptul meu.

„Nu te cunosc, și nu sciu cine ești, dar pari a fi bunu și compătitoru; nu mă lasă singur cu durerea mea. Nici unu amicu care să mă mângăie, nici unu peptu la care se potu plănge pe această lume intinsă, n'am pe nime, pe nime!

— Adalbert, eu nu te voi lasă. Dar fă peptu bărbătescu, unu barbatu nu trebuie să se lese nici odată invinsu de durere.

„Ah! De câte ori mi-am șis'o! De câte ori dar inzadar! in zadar!

Urmându acasă drumul nostru in tăcere, ajunserému in orașu. Locuințele noastre erau vecine.

— Vinu cu D-ta, Adalbert, i-am șisu.

„Nu! Te rogu lasă-mă acum. După prânzu voi veni să te vedu și dacă-ți convine vomu face o priumblare pe lacu impreună.

— Te asceptu.

XV.

Înspre sară ne coborîrăm amundoi spre malurile lacului și așezându-ne într'o luntre, ne leganam pe apă. După cîtva timp, am ȳisus cãtrã Adalbert:

— Vȳdu eu, suferi și nu mi-ai spus ȳncã suferinȳele tale, dacã amintirea lor nu-ȳi mãresce durerea . . .

— Amintirea lor e pururea prezentã in memoria mea, ea nu mȳ pãrãsesce ȳioa, ea nu mȳ pãrãsesce noaptea. Ascultã:

Pãrinȳii mei trãescu la țarã și sunt bȳtrãni; ei au numai doi, fii unu frate mai mare alu meu care dupã plecarea sa a imbrãțoșatu cariera militarã și eu care eram destinatu sã mȳ ocupu cu agricultura și sã trãescu la țarã. De micu ȳnsȳ, avui multã plecare pentru arte: la scoalã fãceam așã mari progresuri in desemnu, incãt nu sfinșisem ȳncã colegiul, cãnd mȳ ocupam cu succesu de picturã. Pãrinȳii mei aru fi voitu ca pictura sã mi fie m'ai mult o petrecere, și sã nu uitu cã aveamu a-i inlocuì pe moșia pãrinteascã, eu ȳnsȳ simȳii in curȳnd cã aceasta este chemarea vieȳei mele și mȳ dãdui cu totul picturii. La inceputul acestui anu, am espusu mai multe tablouri a mele cari au plãcutu amatorilor și cunosȳtorilor; cãteva au dobãnditu premiul ȳnteiu; criticii mȳ lãudau și așã toate conclucrau la incuragiarea mea. Așã trãeamu numai pentru arte, dar simȳiam par cã unu deșertu in mine. De cãtva timpu o nelinisce ȳnterioarã imi spuneã cã are sã mi se intãmple ceva hotãritoru vieȳei mele. Intr'o ȳi mȳ aflamu in localul espotiunii, cãnd vȳȳui p'unu domnu bȳtrãnu cu o tȳnȳrã domnișoarã, care priviau de multã vreme unu tablou alu meu.

Acestia erau Colonelul H. cu fiica lui. Apropiindu-mȳ de dȳnșii din intãmplare ilu au ȳȳii spuindu cãtrã dȳnsa cã ar dori mult sã facã cunoscinȳa junelui artistu pe care toatã lumea ilu lãudã. Unu cunoscutu ce se aflã fațã mȳ prezentã. Bȳtrãnul mȳ strinse de mãnã cu cãldurã și ea se uitã la mine. La acelu momentu simȳii ca o lovire electricã care trecu prin mine. Nu sciu ce aveau acei doi ochi mai mult decãt alȳii dar au ramasu pentru totdeauna intipãriȳi in crierii mei. De atunci ne intãlnirȳem adesa la espotiune și in curȳndu devenirȳem buni amici. Bȳtrãnul mȳ invitã sã vinu sã-lu vȳdu și iȳi poȳi inchipuì cu ce plãcere am urmatu invitaȳiunii sale. Sunt de douȳzeci și cinci de ani și pãn acum ȳncã nu iubisem: era o lume nouã ce mi se deschise. Imi pãreã cã mai ferice omu decãt mine, pe lume nu mai este. Aveam cu dȳnsa lungi convorbiri in cari vorbiamu despre arte, poesii și mai cu samã despre picturã; ea desemnã in prezența mea și eu o ajutam și indreptam. Cãnd dupã asemenea intreȳineri mȳ intorceam acasã, mȳ incueam singuru și lasam sã treacã ȳncã odatã inaintea ochilor mei toate cele petrecute; fiecare cuvȳntu ilu auȳiam din nou, fiecare surisu mi se aratã a doua oarã, ș'apoi toate se amestecau și se resumau intr'o singurã imagine dulce ce fluturã in jurul meu ca chipul unui ȳngeru. Adesa plecamu cu intenȳiunea sã-i spunu cãt o iubescu, dar cãnd mȳ aflam fațã cu dȳnsa nu aveam curagiu și earãși lasam destãinuirea simȳirii mele pentru altã datã. Și pentru ce o lasam? Imi vorbiã așã de dulce și-mi zimbiã așã de blãnd, nu gãcise ea nimica din cea ce se petreceã in mine? Posiȳiune socialã, virstã, avere și cãte alte care

când sunt nepotrivite devinu obstacule și nenorocescu adesa amoruri, nu erau împedcări aice. Pentru ce nu-i spuneam că o iubescu? Indoiala mă tortură și cu toate aceste nu îndrăznieam să-i facu unu sfințitu. O! Dulce indoială pentru ce așa curându ai trebuitu să mă părăsesci? Adese ori vorbiam împreună despre poezie și amoru: aveam aceleași idei, aceleași principiuri, aceleași simțiri. O țineam de mână și mă uitam in ochii sei și-mi părea că cetescu in ei unu dulce respunsu la întrebarea ce făcea sufletul meu și cu toate aceste totu nu îndrăznieam să-i spunu cuvântul ce-i spusese de mii de ori in gândul meu. Intr'unu rându i-am adusu o poezie pe care mi-a cântat'o. Se vede că o sinistră presimțire mă făcuse să-i ducu tocmai nisce versuri triste pe care le cântă așa de duios, încât fără de voie mă simții surprinsu de o nespusă intristare. Este o poezie foarte cunoscută; o sciu pe din afară căci deatunci mi-am recitat'o de multe ori, vărsându lacrimi amare:

VISUL.

Odat' unu visu frumosu visam,
Etern alu tēu eu mă credeam,
Eram ferice nedescrisu:
A fostu, a fostu unu dulce visu!

Ce dulce viață imi părea,
A ta imagine-mi schimbă
Bordeul micu in paradisu:
A fostu, a fostu unu dulce visu!

Ceteam in ochiul tēu duiosu
Totu ce e bunu, mărețu, frumosu,
In universul istu intinsu:
A fostu, a fostu unu dulce visu.

Ades cu mintea in uimire
Eu ascultam a ta vorbire

Și priveam blândul tēu surisu:
A fostu, a fostu unu dulce visu!

Vai mie! Ca o nălucire
S'a stinsu a visului lucire,
Singuru sunt astăzi și proscrisu:
Te-ai dusu, te-ai dusu, o dulce visu!

Eră primavara. Oamenii ca și natura erau veseli și fericiți, dar nime pe lume nu eră fericitu ca mine. Deplăngeam pe cei cari nu iubise nici odată și așu fi voitu ca toți se împărtășească dulcea desfatăre a inimei mele. Credeam că mă iubesc: privirile, cuvintele, zimbirile, mișcările cele mai mici ale figurei sale le interpretam in favoarea mea. Intr'o noapte ănsă avui unu visu grozavu: Imi părū că rătăcescu singur intr'o grădină, gândindu la dēnsa, când deodată o vėđui aședată pe earba presurată cu flori, cum rāzemāndu și capul pe brațu, se uită in sus la nouri cu melancolie. Eră așa de frumoasă încât am remasu mult timpu perdutu intr'o dulce contemplațiune. Apoi, apropiindu-mē de dēnsa, am intinsu brațele și i-am spusu: Te iubescu, cum nu s'a mai iubit u pe lume, vino in brațele mele să coborimu desfătările ceresci pe acestu pământu și āngerii invideze fericirea noastră. Ea ănsă imi aruncă atunci o privire rece, inghețetoare și-mi đise: Ce vrei tu de la mine? Pe altul ilu portu in inima mea. In acelu momentu parcă sbucni o furtună, trāsnetul mă lovī și mă vėđui schimbatu intr'unu moșneagu cu pērul albu.

Spăimāntatu, m'am trezitu dir acestu visu grozavu, pe care nu l'am mai pututu uită. Visurile urite sunt ele vře odată prevestitoare de rele? Nu sciu, dar acestu visu imi tortură mintea și mă hotării să ilu spunu. După câteva đile ne întâlnerēmu intr'unu balu unde

convorbiră mult timp împreună. Luându vorba de visuri, i-am spus și visul meu. Când sfârșii, am întrebat-o dacă în locul meu ar crede într'acelu vis. După câteva momente în care mă privi cu duioșie în ochi, îmi răspunde cu voce dulce că în locul meu unu asemenea visu ea nu l'ar crede. Eră ca o peatră ce mi se ridicase de pe inimă, eram tulburatu, fericitu ah! nu știu ce eram, nu știu ce simțiam. Musica sună, jucătorii s'aratau și dispăreau, totu s'invirteă înainte ochilor mei, eram amețitu, inima mi se umpluse și în astă stare i-am spus că o iubesc, că o iubesc cu unu amoru profundu cum n'a mai simțitu nime pe lume, că fericirea vieții mele atărnă de la răspunsul seu. Ea ănsă, deodată palidă ca ceara tăcū.

— Nu răspunzi? i-am ăisu eu.

„Nu pot să răspund. Ce ai spune în locul meu? Răspunde pentru mine.

— Nu mă lasă în starea în care mă afl. Este cu neputință să trăiesc mai mult în astă indoială.

„Voiu răspunde, ăise ea, dar astăđi nu sunt în stare; altă dată, mai târđiu.

Eră momentul când balul se sfârșeă. La celu de pe urmă jocu, am strins-o duiosu la peptul meu și i-am ăisu: Amorul este momentul celu mai seriosu și mai hotăritoru alu vieții, nu uită cuvintele poetului: Amoru perdutu, viață perdută. Cum așu putē descrie starea în care petrecui ăilele următoare. Eram ca unu acusatu care singuru cunoasce inocența sa și asceaptă acum sentența judecătorului; elu ar vrea s'o asculte ca să se sfârșească odată indoiala și ear nu are curajul de teamă să nu auđă cuvintele grozave ale condamnării. După o săptămână mi-am luat o

Conv. Lit. No. 10.

inimă și m'am dusu la colonelul H. Bătrăni erau singuri în casă. Ea se află în camera dealătore și cână din gură acompaniându-se cu claviru: cână acelașu cāntecu ce-i adusesem. Ea sciă că sunt acolo ănsă nu veneă să mă vadă. A trebuitu ca bătrăna să o cheme de mai multe ori, ca să între în casă. Viindu spre mine îmi întinse mână, și-mi aruncă o privire lungă și rece. Nu știu dacă o lovire de pumnaru în inimă poate fi așa de dureroasă cum mi-a străpunsu înima mea acea privire. N'am vorbitu nici unu cuvântu împreună și m'am dusu. Când mă întorsei acasă, nu-mi puteam da samă de ceea ce se petrece în mine. Mai multe nopți și ăile nu eram în stare să gāndesc. Cređui că ar trebui să mă duc la țară pentru a adună doue idei în capul meu. Toată natura ce inviă la aerul îmbătătoru alu primăverei, cāntarea veselă a privighitorii, florile și verdeăț, toate îndemneau spre viață și fericire. Din întreaga natură, eram eu singuru sdrobotu? Ah! nu puteam crede eu din totu focul amorului ce ardeă în mine să nu fi străpurtatu o singură scānteie în inimă ei. Eu m'înșalam poate, o singură privire nu însemnează nimica. O de sigur m'am greșitu! Astfeliu mă amăgeam singuru și unu doru iresistibilu mă făcū să mă întorcu. În ăioa revenirei mele, mă dusei să petrecu sara în familia ei. O de nu m'așu fi dusu! Toată vremea nu mi-a adresatu o singură dată cuvântul și când ăi puneam eu vo întrebare, îmi răspunde scurtu și rece. Cum ne aflam odată singuri pe balconu, am întrebat-o dacă este separată pe mine și ea îmi răspunde rece și nepăsătoare că nu-i nici decum separată și că nici are pentru ce să fie. A! Ea sciă cât reu îmi făceau acele cu-

vinte nepăsătoare și totu le spune; ea scia că mă străpungeau ca săgeți otrăvitoare și totu le spune. Nu vreu să te obosescu spunându-ți toate amănunțimele acelei sări fatale, destul că m'am dusu cu sufletul in desperare. Peste câteva zile mă hotării să fugu in lumea toată, să spunu lumii intregi cât poate fi unu omu nenorocitu. In ajunul plecării mele rătăcindu noaptea pe strade, picioarele mă duserē la poarta casei sale. Fereastra sa erà deschisă și ea cântà la claviru. Eu eram jos cu capul răzematu de unu stilpu și o ploaie fină imi udà tēemplele infocate care loviau stilpul cu putere și peptul imi erà sfășietu și simțiamu că totu se desface in sufletul meu și ea cântà sus in veselie și nimic nu-i spuneà de chinul meu. Unu momentu i-am văđutu umbra pe cortina ferestrei ș'apoi m'am dusu. Și ce așu fi mai remasu? Părinții sei care odinioară mă priviau așa de blând, acum imi păreà că se uită la mine cu compătimitire și amorul meu propriu nu sufereà compătimitire. Oamenii pe care ei întâlneam, mă priveau spărieți ca cum s'aru intrebà: „Ce mai vra acesta pe lume?“ și parcă toți imi șopteau la ureche cuvintele grozave ale poetulu: Amoru perdutu, viață perdută.

Intr'o sară avui gândul să facu unu grabnicu sfinșitu chinurilor mele, dar ciuda și ura mă oprirē. „Am fostu pururea unu omu cu curagiu, mi-am đisu, acum trebuie s'o arātu și astfelu m'am hotăritu să smulgu din inima mea acestu amoru, de-ar fi să se scurgă pe urma lui totu sângele vieței mele, numai o femeu nesimțitoare să nu se bucure de triumful de a vedē unu barbatu de inimă sacrificându-se mișelesce pentru dēnsa! Fără o explicațiune, fără unu cuvēntu, fără revedere

am plecatu cu această hotărire dar ah! de-așu fi sciutu cât costă implinirea unei asemenea hotăriri, grabnic așu fi părăsit'o. Mē găsesci după patru luni de absență in acestu orașu, unde a șeđutu cu părinții sei mai multă vreme in timpul călătoriei lor prin Svițera. Sus pe signal pe acea bancă unde mi-a spusu că de multe ori a șeđutu, m'ai văđutu vărșându lacrimi ca unu copilu. Zadarnic cautu să mă îmbărbățească chemarea mea de artistu, zadarnic să-mi inădușu durerea prin ură. Amorul este mai puternicu decât toate, acestu amoru profundu precum ca mine nime nu l'a simțitu și care mă impinge spre mormēntu.

Aceasta este istoria amorului meu, dacă ai iubitv vre odată compătimitesce cu mine.

Mi-am schinđuitu mintea să potu pricepe cauza unei schimbări așa de subită și neînțeleasă. Dacă cunosci femeile, explica-mi cum sunt ele in stare să te inalțe astăzi pe aripa speranței, la culmea cea mai inaltă a fericirii și măne să te brăncească cu cruđime și fără indurare in prapastia cea mai adăncă a durerii.

Adalbert tăcū. După câteva minunte, i-am vorbitu astfelu: Sub soarele încălditoru alu Indiei, trăià odată unu omu tēneru și bunu și simțitoru. In frumoasa natură care-lu incunjurà ca o grădină magică, elu respirà aerul celu mai dulce, își desfatà ochii cu privirea frumuseței din jurul seu și ascultà cu incântare cântul miilor de păseri ce saltau vesel din creangă in creangă. Odată se așeđă pe o creangă inaintea ferestrei sale o păsărică și incepū a cântà dulce cum nu mai auđise. Păsărica erà așa de frumoasă cum sunt numai paserile din grădina paradisiului. Elu nu puteà să se sature privindu frumoasele ei pene

și ascultându fărmeătorul ei cântecu. După ce paserea sbură, se simți apucatu de unu doru fără de margiui. Cerească pasere te voiu mai vedè odată? Țile intregi ei părea c'o vede și aude și noptile de dēnsa numai visă. Paserea se intoarse și-lu privi și-i cântă și elu o ascultă cu desfatare și durere. Simțindu că făr de acea pasere nu mai pute trăi, voi să o prindă: elu o chemă și vorbiă cu dēnsa și păserica se deprinse cu glasul seu și se apropia mai mult și totu mai mult. Elu ei făcù o cușcă de auru și visă cu fericire la momentul când păserica va fi in cușca sa și-i va cântă pe lume numai lui. Odată dorul seu apucându-lu cu nemărginită putere, elu aruncă unu lațu după păserică ca să o prindă. Dar păserica nu se apropiese încă indestul de dēnsul, lațul eră svirlitu pre departe, cu mână nesigură acelu care scie că fericirea vieței lui intregi atērnă de la isbutire, și păserica sbură inspăimântată și de atunci nu se mai arată. Elu remase cuprinsu de desperare ear păserica sbură pe altă creangă inaintea ferestrei altuia. Acesta eră deprinsu cu prinsul păserilor: Elu o măguli lungă, lungă vreme pân ce păserica se apropie de dēnsul fără grijă și atunci numai ei aruncă lațul când eră siguru de mână sa. Păserica fu prinsă dar vai! Aici n'o asceptă o cușcă de auru și n'o asceptă doru și iubire, ea fù aruncată intr'o cușcă de feru intunecoasă unde nu mai vëdù lumina țilei nici mai cântă duiosa ei cântare.

Adalbert respunse c'unu durerosu suspinu: „Zadarnic cușcă de auru, zadarnică speranță de fericire, zadarnic atâtă doru, atâtă iubire:“

Te-ai dusu, te-ai dusu o dulce visu!

(Va urma.)

Iacob Negruzzi.

CULTURA NAȚIONALĂ.

Trebuie bine să ne însemnăm noi Românii, că ori ce progresu pe calea civilizațiunei nu are pentru noi o adevărată valoare; decât intru cât reflectează asupra naționalității noastre. Cosmopolitismul nu e pentru noi, celu puțin acuma când legătura interioară ce trebuie să ne unească este încă atât de confusă, atât de necunoscută! In o țară de mult constituită, carea nu are să se întrebe dacă viața sa de abie trezită n'ar păcă mai degrabă unu visu decât o adevărată esistență, poate spiritul umanu să-și indrepte silințele sale spre ori ce ramu alu culturii; toate ii sunt de priință și egalul necesare. Nu e așa pentru noi și pentru ori ce poporu care samănă cu noi; ci, precum omul, ca ființă viețuitoare, trebuie să caute mai înainte de individul seu apoi de societate, astfelii și sufletele popoarelor, înainte de a lucra împreună cu lumea întreagă pentru aspirațiunea infinită, trebuie să se mărginească intr'unu egoismu profitabilu lor-inșile.

A lămurî câmpul culturii naționale și a arată in unu modu pozitivu necesitatea ei, este întrebarea căreia cercetarea următoare cată să dea respunsu.

Să cercetăm dară elementul acestei culturi in sufletul omului, sorginte de ori ce progresu.

Când sufletul omului apare in lume, elu este gol; nimicu nu este încă resfrântu in această oglindă infinită; dar la prima ei aparițiune lumea esteroară se aruncă in ea: prin lințile ochilor sub formă de lumină, prin membrana auțului sub formă de sunetu, prin porii pelei ca simțire de totu soiul, lumea pătrunde in sufletul tēneru, și toate aceste impresiuni, ascultându de legile superioare ale spațiului, timpului, se deosebesc și se specifică sub forme particulare. Impresiunile astfelii primite in sufletu și păstrate acolo nu sunt chiar obiectele naturei, ci icoanele lor; sciința le numesce *representațiuni*. Prin re'noirea necentenită a acestui fenomenu, se întâmplă in curēndu, că in sufletu se întâlnesc mai multe impresiuni care samănă împreună. Atrase prin asemanarea lor, sub influința unei legi supe-

rioare, ele se adună la unu locu, eșindu din adâncimele in care ședeau ascunse, se despoaie mutualu de totu ce nu le este comunu, și se intrupează cu toatele in o singură icoană, carea ănsă prin aceea tocmai că conține părți din toate și numai părți ce se află in toate, nu poate să mai samene cu nici una din ele. Aceste icoane noue, mai generale se numescu in sciință *noțiuni*. Ele devinu cu atâta mai abstracte, cu cât nmerul impresiunilor simple ce concnă la formarea lor, inmulțindu-se in decursul vieței, ele sunt nevoite a lepadă totu mai multe din părțile lor caracteristice, pentru a se putea intruni intr'o singură icoană. Acestu nume ănsă devine cu atâta mai nepotrivitu, cu cât abstracțiunea merge mai departe, căci figura determinată de elementele materiale resfrante din lumea esterioară dispare din ce in ce, și noțiunea pare cătră prima reprezentațiune primită in sufletu ca fața unui bătrănu cătră aceea a copilăriei sale; numai o legătură interioară le mai unesce încă.

Dominate de legile superioare înăscute sufletului nmanu, reprezentațiunile și noțiunile intră in raporturi foarte variate unele cu altele. Judecata, gândirea etc. se punu in lucrare. Ca puțin aceste esistau d'inainte in sufletu (mai bine ținându complexul lor formcăză sufletul); elementul asupra căruia aveau să se esercite le lipseă; lumea ingrijesce de aceasta trimețindu-le icoanele obiectelor sale. Din aceste raporturi infinitu variate, nu atâta din cauza legilor ce le domină, care sunt puține și simple, ci din cauza numărului elementelor necontenitu crescătoru, se nascu toate fenomenel sufletului umanu. — Această mișcare se urmăresce neintreruptu*) in individū până ce moartea pune o stavilă producțiunei sale. Atunci lumea se retrage inapoi; in oglinda cea limpede in carea ea priviă au apărutu o ceață nepătrunțătoare. Ce s'au făcutu ănsă cu icoanele ce lumea trimesese in sufletu; fost-au ele deslipite de ea și remănu ascunse in intunericul ce s'au intinsu, sau se retragu

*) Dăcemu „neintreruptu“ căci chiar somnul care rupe pentru unu momentu comunicațiunea spiritului cu lumea esterioară, nu impedează formarea diferitelor raporturi intre noțiunile deja esistente in sufletu. Visurile ne dau incredințarea cea mai mare despre această activitate nocturnă a sufletului și sunt încă și alte fenomene ce aparținu acestei vieți nocturne. Leșiunul ănsă pare a intrerupe această activitate a sufletului.

inapoi in lume, ca rase ce se ținū de ea,— aceasta moartea singură o poate spune. Cu nimicirea indivișilor ănsă nu disparu cu totu noțiunile ce ei le-au avutu; generațiunea următoare in locu de a re'ncepe din capētu formarea noțiunilor trecendu prin toate incercările ce o intovărășescu, primesce de la cea trecută sub forma de exemplu, consiliu sau învățătură, noțiuni deja formate, pe care ea la rândul ei se însărcinează a le duce mai departe atât in privirea cuprinsului lor cât și in aceea a raporturilor dintre ele și astfelu a le transmite din nou unei noue generațiuni și așa mai departe. Esperiența seculilor trecute devinu comoara celor viitoare. Din aceasta rezultă că dacă producțiunea individuală este limitată, aceea a omenirei merge inainte paralelu cu timpul, fără ca să scimū unde se va opri.

Resumându cele spuse putemu stabili că: *Elementele de cultură sunt doue și numai doue: sufletul și impresiunile primite de elu din lumea esterioară; din alimentarea unuia prin celelalte decurge necontenitu progresul omenirei, și acesta tinde spre infinitu.*

Amu stabilitu mecanismul sublimu prin care in genere omul devine capabilu de cultură adecă de progresu. Scopul nostru este ănsă de a află elementul de cultură națională. Națiunile sunt ănsă porțiuni a le omenirei; ele sunt diferite; deci și cultura națională sau mai bine ținându culturele naționale vor fi diferite. Pentru a stabili dar elementul propriu lor, trebuie se căutămū in elementele generale de cultură punte de deosebire; cu alte cuvinte, sufletul sau impresiunile sau și ambele elemente trebuie să fie deosebitu constituite la diversele popoare.

Această varietate nu poate esistă in legile sufletului, căci sufletul este identicu la toți oamenii; elu, legile lui sunt singura adevărată a remnului umanu. De la treapta cea mai de jos a omenirei până la culmele coronate de geniile cele mari, gândirea, simțirea, voința, aducerea-aminte etc. se facu in acelașu modu*). Dacă legile sufletului sunt unele

*) Să se observe bine că noi vorbimū aice de legile necesare imanente sufletului umanu; modul cum acțiunea lor se esercită este acelașu; rezultatul poate fi foarte diferitu. Propunemū la doue persoane ca să meargă la priumblare: una primesce, cealaltă refuză. Resul-

și aceleași la totu neamul omenescu, apoi o diferență pentru stabilirea culturai nu poate fi găsită decât în tesaurul de reprezentațiuni și de noțiuni ce sufletul uman poate conține. Aice în adevăru o vomu și găsi, după ce ănsă vomu face o restringere însemnată.

S'au arătat la începutu cum prin procedarea abstracțiunei, omul ajunge a adună în capul seu unu șiru de noțiuni, de idei despre lumea esterioră, care ănsă din ce în ce se îndepărtează de formele materiale din care au fostu estrase. Merge această abstracțiune atât de departe încât noțiunea căpătată să cuprindă rezultatul tuturor observațiunilor posibile, adică rezultă fiecare noțiune nu din adunătura unei (mici) cătimi de reprezentațiuni particulare cutărui sau cutărui locu, ci din privirea întinsă asupra tuturor obiectelor asemănătoare în limba aceasta; atunci se nasce noțiunea științifică. Din relațiunile noțiunilor științifice se nasce știința. Tocmai pentru generalitatea noțiunilor științifice, e necesaru ca ori ce particularitate să fie stearsă; ănsă după cum s'au spusu sub numele de națiuni înțelegemu despărțiri ale omenirei, deci ceva particularu; dacă noțiunea științifică cere pentru esistența ei nimicirea ori căru particularismu, s'înțelege că tocmai ceea ce ar fi pututu figură ca elementu naționalu este nimicitu. — Noțiunile științifice formă fondul comunu alu omenirei; știința e una, căci aceleași legi ale gândirei lucrează asupra acelorăși elemente simple și ideale, cu totu desbracate de ori ce materialitate, de ori ce impresiune subiectivă. Știința dar contribuie la cultura universală a omenirei; știința e cosmopolită și purtătorii ei sunt cetățenii lumii; ea este aspirațiunea omenirei întregi, aspirațiune înfinită ca elementele ce i dau nascere, acărui țelu earăși e pusu la înfinitu, și cătră care omenirea trebuie să tindă nu pentru a'lu ajunge, ci pentru meritul de a fi mersu spre elu.

Eschisându științele din țărâmul culturai naționale conchidemu că: *Elementul culturai naționale a unui poporu va fi dară comple-*

xul de noțiuni ce acelu poporu, în cercul hotărîtu lui de natură, va fi adunatu în sufletul seu, ca tesauru propriu naționalu. — Multe cauze lucrează împreună la aceasta; în genere ănsă putemu țice că această particularizare provine:

1) *Din aceea că aspectul naturei e diferitu în diferitele regiuni ocupate de popoare; de unde rezultă o varietate în impresiunile ce natura trimite directu sufletului.*

2) *Din aceea că sufletul vine în contactu cu natura prin mijlocirea trupului; de unde rezultă o diversitate în primirea, așezarea și legătura noțiunilor între ele în sufletu, după diversitatea constituțiunii trupului la diversele popoare.*

3) *Din unirea acestor două cauze cu a treia, anume cu acțiunea sufletului asupra lumii esteriore.* Aceasta a treia cauză, care se desvoltă în timpu, este cea mai însemnată; ea produce prin provocarea unor raporturi între obiectele esteriore noțiuni și șiruri de noțiuni noue în sufletul uman. Vom vedea ănsă cum prin ea mai cu samă se specifică și se deosebescu popoarele unele de altele.

1) Fie căru poporu ăi este destinatu de natură unu locu pe acestu pământu pe care elu ilu ocupă fie de la începutu, fie după lungi călătorii. Diversele regiuni ale pământului ocupate de popoare presintă ănsă în ele o mare varietate a aspectului naturei.

Mai ănteu din cauza învîrtirei pământului în jurul soarelui și în jurul osiei sale, apoi din închinarea acestuia pe planul eclipticu, rezultă varietatea cea mai mare în schimbările anotimpurilor și a țilei cu noaptea pe diversele puncte a le pământului. Aspectul naturei fiindu ănsă în legătură cu aceste schimbări, rezultă de aice o varietate a acestui aspectu în diversele regiuni. De rădicămu privirea deasupra noastră, vedemu, la equatoru, timpu de luni întregi, unu ceriu de o limpezală estraordinară peste care țioa aleargă unu soare arzătoru, și nici odată umbritu, noaptea, o lună frumoasă și unu număr neșfîșitu de stele scânteitoare; apoi eară pentru luni îndelungate, ceriul se acopere de nouri neconțenitu tunători, care varsă din sinul lor ploii neîntrerupte. Între timpul caldu și acelu a ploilor nu este nici o trecere, pre-

tatul gândirei lor este directu contraru; aceasta ănsă pentru că noțiunile cu care au combinatu ideea de preumblare erau diferite; din contra modul cum le au combinatu este identicu. În acestu sensu țicemu că toți oameni gândesc, voesc, își aduc aminte în acelașu modu.

cum nu este între noapte și zi; când soarele au căzut numai sub orizont, umbrele au și acoperit pământul. Cu totul altul e cerul dinspre poli. Unu vălu de negură mai mult sau mai puțin deasă acopere vecinici întreaga creațiune; soarele și luna apar din ce în ce mai jos pe orizont și razele lor lunecă numai pe suprafața pământului; zilele și nopțile din ce în ce mai lungi cu cât ne apropiem de poli, par a nu se mai deosebi; ele ne prezintă o lumină indoișoasă sau un întuneric prevădit timp de luni întregi, acesta adesea luminat cu măreție de aurorile boreale. În climatele mai cunoscute nouă, această boltă prezintă aspectul cel mai nehotărît, trecîndu pe nesimțite de la zi la noapte și de la noapte la zi prin un amestec dulce de umbră și de lumină, legîndu prin nuanțe neîntrerupte aspectul sever și trist al cerului de iarnă cu senina frumusețea a cerului de vară.

Din cauza mai sus spusă combinată cu împărțirea diversă a căldurii pe pământ deci cu împărțirea vieții a căreia ea este condițiune esențială, apoi cu configurațiunea pământului, se naște pe însuși acesta o varietate mult mai bogată de înfășurări sub care natura se prezintă simțirilor noastre. O vegetațiune colosală adunată în păduri întinse ce ascund o nenumărată mulțime de animale periculoase, sau suprafețe nemăsurate de nisip mișcător sub vînturi ca valurile mării, riuri mari cu revărsări periodice din cauza ploilor neîntrerupte sau o secetă ardeătoare, peste tot locul contrăste neimpăcate; aceste sunt fenomenele ce atîrnă neînfrîngătoare în regiunile polare. Pretutindenea ea se manifestează cu o putere extraordinară, se impune sufletului cu violență trimetîndu împreună cu fie ce impresiune ce intră în sufletu o simțire adîncă despre o putere mare, nesfîrșită și enemică geniului uman. Din aceasta se explică caracterul adînc al religiunilor orientale, adorarea naturii și a puterilor sale, la popoarele unde aceste fenomene se petrecu mai cu deosebire, precum și în mare parte aceea dezvoltare a noțiunilor ce îndată ajunge la culmea sa și prin aceea tocmai aduce decadență; căci natura impune sufletului niște stăvile peste care el nu poate

treci; pretutindenea ea se prezintă ca elementu domnitoriu. Se comparăm acumă cu această imbelșugare sărăcia regiunilor polare. Aice pământul e mai totdeauna învălîtu în o manta de gheață, numai raru despîcată de razele solare. Licheni și muschi de o culoare gălbie; mici câmpii pe care natura eșindu uneori din litargia sa le acopere cu o verdeață tristă, taranzi ce-și disgroapă hrana de sub omăt, urșii albi și câteva păsări suntu toată viața acestei triste naturi. O tăcere adîncă domină mai totdeauna, vederea și auzul suntu puțin afectate, impresiunile puțin și sufletul săracu. O dezvoltare e aice imposibilă, și în adevăru încă nu s'au pomenitu de o civilizațiune a Eschimoșilor. Din contra caracterul regiunilor stămparate este o varietate înfîntă care însă se prezintă inteligenței nu cu violență ci pare a intră în ea numai pentru a se supune legilor sale. Istoria confirmă această observare arătîndu că numai regimel stămparate suntu patria progresului în ființă.

Am schițatu în câteva trăsături punctele cele mai principale a diferenței aspectului naturii; însă această varietate se repetă nu mai puțin caracteristică în mijlocul acestor despărțiri mari. Omul nu poate privi natura deodată în întregimea ei; aspectul ei ar fi prea mare pentru sufletul seu; natura prevăditoare se arată numai în porțiuni foarte mici. La o departare oare care a cerului se pleacă spre pământu se lipsește de elu și pînă o limită văzului; numai în limitele aceste omul poate contempla natura; mutîndu-se împreună cu omul, orizontul 'lu întovărășește necontenitu ca o boltă întinsă ce-i arată în mijlocul înfîntului mărginirea puterilor sale. Configurațiunea acestui orizontu e de cel mai mare efectu asupra sufletului. Pe munți elu e mare, întinsu; spiritul zboară liberu; și omul din munte iubesc libertatea. În câmpii întinse acelașu fenomen se prezintă dacă o altă cauză nu-lu paralizază; Beduinii Arabi n'au fostu supuși de nici unu cuceritoriu. În locurile occidentale orizontul e micu și popoarele primescu dominațiunea fără mare silă. Grecia e de ajunsu pentru a ne dovedî această influență deosebită a naturii asupra spiritului, chiar în unu spațiu restrînsu. Strălucirea spi-

ritului lor Atenienii o datorescu în mare parte întinderii orizonului lor, sub unu ceriu limpede, la malurile unei mări presurate de insule încântătoare. Beoțienii rămănu departe în urmă, și natura la ei e strinsă, cerul desu întunecat. — În Egiptu și Mesopotamia se desvoaltă Astronomia căci cerul lor e limpede și întinsu și aparițiunea unor stele legate cu fenomenele pământesci, religiunea devine în aceste locuri o teogonie astronomică, pe când cerul Nordului se ămple de fantome albe și de ȃei neguroși.*)

Amu putē să urmărimu mai departe nesfârșita varietate a naturii, coborindu-ne în sferă tot mai strinse în jurul individului; astfel ar fi diferența aspectului câmpiilor, a apelor curgătoare și stătătoare, a animalelor de tot felul și a plântelor ce acoperu și împodobescu pământul, căci toate aceste procură omului impresiuni diferite; ănsē chiar din cele enumerate putemu recunoasce ca adevăratu principul dezvoltatului aice anume că: *după diversele regiuni ale pământului ocupate de popoare, aceste primescu directu de la natură în sufletul lor impresiuni particulare acelor regiuni potrivite cu aspectul naturii în ele.*

(Va urmă.)

A. D. Xenopolu.

Sub titlul: „*Suspinele Primăverii*“ (biografică în 8°, 72 p. Focșani 1868.) D. N. Pruncu a publicat de curēndu unu șiru de poezii din cari trei (Valsul, Furtuna între munți, Durerea) sunt cunoscute lectorilor nostri ăncă din anul trecut. Ne abținem de a da părerea noastră asupra publicațiunii junelui poetu; ne mulțămim numai a alege câteva din poeziile sale și a le publica în foaia noastră, lăsându ca ele să se recomānde prin sine inși-le.

*) Această influență directă a naturii asupra sufletului nu e singura cauză a fenomenelor arătate; ea joacă ănsē și multe celu mai mare rol. Dacă noi amu legatu espunerea acestor influențe cu descrierea varietății obiective a naturii, aceste au fost numai pentru a lămurii mai bine diferența ce trebuie să existe între impresiunile primite în diversele regiuni, nu numai din diferența esterioră a obiectelor naturii, ci chiar din diferența rezultatelor lor asupra omului.

AMORU.

Precum după o grea carnă natura amorțită
L'a primăverii rațe se vede re'nviindu,
Astfelu floarea juneți-mi de chinuri vestețită
La rațele iubirii o vėdu re'nflorindu.

În mine totu renasce, totu parcă se preface,
Acum parcă ăntēiu ochii în lume i-am deschisu,
Re'noitu în fire tot lucrul mie-mi place,
Viața e ușoară, trăescu ca într'unu visu.

Minunile zidirii și farmecul juneții
Acum le-admiru în mine, le simțu și le'nțelegu,
Acum nu-mi mai săpu gândul, să sciu scopul vieții,
Problema fără capātu începă ca s'o deslegu.

Voi, ce ȃiceți că'n lume nu este fericire,
Voi ce purtați viața, ca o povară grea:
Rugați-vē la ceruri, ca să vē dea simțire,
Iubiți! și-al vieții farmecu atunci ilu veți vedea!

Iunie 1868.

FANTASIA.

Așu vrea să fiu pe marea, ș'o lună argintie
Să svirle pe-a ei valuri fantastice luciri,
Ș'a stelelor mulțime lumina lor cea vie
Să o reflecte în apă cu mii de străluciri.

Așu vrea să predominescă tăcere multu adăncă,
Ș'unu vėntu dulce s'adie să murmură ușoru,
Să vėdu a mării valuri sdrobindu-se de'o stăncă,
Să simțu în alu meu sufletu unu farmecu ripitoru.

Așu vrea ca 'ntr'o gondolă uimitu de fericire
Să sboru cu-a mea iubită plutindu din valu în valu,
Perdutu în reverie și beatu d'a sa iubire
S'admiru alu mării umedn, și limpede cristalu.

Așu vrea ca 'npinsă tainicu a noastră mică navă
Să lunece pe unde săltându încetișoru,
Iar vocea dragei mele mult pură și suavă
Să 'ngăne linu și dulce mii șoapte de amoru.

Sau nu; aşu vrea să fie unu vântu plinu de turbare
Să umfle mii de valuri ca munţi ingroşitori,
Să fie totu pământul cuprinsu de 'nfiore
Şi 'n ceru legiuni negre de tulburateci nori.

Să 'nceap'o vijelie cum n'a fost niciodată
Şi marea furioasă să spumege urlându,
Să tremure-omenirea de groaţă 'nspăimentată
Să ploae, să trăsnească, să fulgere tunându.

Şi 'n mijlocul acestei mării ingroşitoare,
In mijlocul acestui concertu Dumneşescu
Să fiu cu draga 'n braţe, să'i dau o serutare,
Ş'apoi să moru in valuri dîcîndu'i: te iubescu!

Ori nu; aşu vrea mai bine să fiu intr'o pustie
In nisce munţi selbatici, in pescere adânci,
In codrii tăcuţi, tainici ca neagra vecinicie,
In căi necunoscute şi 'ntre gigantici stânci.

Să vîdu ici codru mare, dincole văi profunde,
Colea prăpăstii negre şi bradul uriaşu,
Dincolo isvoru rece ce fuge şi s'ascunde
Ş'apoi ear să ivesce formându unu păreiaşu.

Să vîdu fiare selbatici, uşoara căprioară
Cătându adăpostire sub stânce de granitu,
S'audu frunza din codri elătindu-se uşoară
Sub adiera dulce zefirului iubit.

S'audu ecoul văii ce lungu, duiosu resună
Şoptindu dîp'a mea şoptă din dîori pîn' laapusu,
S'audu privighitoarea ce linu şi dulce 'ngănă
O melodie tristă, unu ciripitu nespusu.

Ş'acolo 'ntre pustiuri lipsiţi de griji, de ură,
Să locuească numai iubita mea şi eu,
S'avemu de martoru cerul şi falnica natură
L'a noastră fericire, l'alu nostru hîmeneu.

CÂNTECU DE IUBIRE.

In pustiul astei lume
Este-unu scumpu şi dulce nume,

Este-unu nume mult iubit
Ce-a mea inim' a răpitu.

Dulce nume este-a ţerei,
Dulce-i soarta primăverei,
Dulce este-a doinei căntu,
Dulce-a mamei nume sfântu.

Dar cu mult mai dulce 'n lume
A Elenei slăvitu nume,
Ce şi 'n rugă făr să vreu
Ilu şoptescu lui Dumneşeu.

Sunt doi ochi ce a mea soartă
Ah! in ei, in ei o poartă,
Sunt doi ochi şi 'n ei citescu
De-i să moru sau să trăescu.

Blânda stelcelor lucire
Nu'i mai dulce la privire,
Nu'i nimicu mai ripitoru
C'a lor raze de amoru.

Şi ear nu'i mai crudă pară
Ca privirea lor amară,
Nu e fulgeru mai cumplitu
Ca amorul lor privitu.

Este-unu glasu, o desmierdare
Ce'mi alinu ori ce 'ntristare,
Este-unu glasu duiosu şi linu
Ce'mi adoarme ori ce chinu.

De mi-ar fi dăruitu mie
S'audu sfânta armonie
Şi 'ntr'a nopţii linu misteru
S'audu ingerii din ceriu,

Şi de n'ar fi 'n a lor ceată
Glasul care mă iubată
De n'ar fi glasul iubit
Ce auđu'mi a ripitu,

O! aşi fi cu nepasare
La cereasca lor căutare,

De-ar cânta ori cât de mult
Eu n'ași vrea, n'ași vrea s'ascultu.

Este-unu Dumnezeu in lume
Și Elen' a sa minune,
In Elena, chipul seu
En slăvescu pe Dumneșeu.

Ș'am juratu ca prin iubire
Să'i facu raiu de fericire
Și din ăilele'i dulci flori,
Să'i facu lanțu de serbători.

Ș'am făcutu jurămentu mare
Să'i inaltu, inaltu altare,
Și c'a Tatălui Cerescu
Să'i facu templu s'o slăvescu.

Căci ea'i balsamu și durere,
Ea 'i suspinu și mângăere,
Ea 'i dulceață și amaru,
A vieței dulce faru.

Ea 'i cuvântu și eu sunt gură,
Ea e sufletu, eu făptură,
Ea e soare și eu stea,
Viața'mi vine de la ea.

SUSPINUL.

E iarnă, urlă vântul ce 'nghiață și pustie
Pe ceru se gonescu norii rostogoliți de vântu,
Și neaua spulberată da aspra vijelie,
Ca albul giulgiu alu morții se lasă pe pământu.

Din ce in ce o noapte mai neagră se intinde
Și umbre fioroase pământu și ceriu confundu,
De stele, raze triste, pe răndu pe răndu s'aprinde
Și ear in negrii nouri pe răndu pe răndu s'ascundu.

Cu glasul vijeliei unu sunetu se unesce,
Și ceasul mieșu de noapte vestesce tristu și linu

Eu singuru vegheșu încă c'unu doru ce mă mun-
cesce,
Și ascultându furtuna astfeliu amaru suspinu:

„Nu'i tristu, n'ui singuraticu, acelu ce retăcesce
„Prin munți și văi sălbatici, prin codri mult adânci
„Ce vede abime negre, ce-ascultă cum mugesce,
„Torentele spumoase cădându din stânci in stânci!

„Nu'i tristu nu'i singuraticu, acela ce visează,
„Pe margini de prapastii, in pesceri, in pustii,
„Ce singuru cu gândirea'i, in pace contemplează
„Uimitu, ale naturei sălbateci armonii.

„Dar tristu și singuraticu e celu ce'n lumea mare
„In mijlocul mulțimei, de toate'i desgustatu,
„Ce are părinți, rude, prieteni... ca ori care...
„Și vai! cu toate astea se simte isolatu,

„Și tristu și singuraticu e celu care iubescce
„Și nu sperează 'n lume să fie respătitu,
„Și când e celu mai veselu, când toți ilu fericesce,
„In taină, surdu, ilu roade unu doru neadormitu.

„Amaru, amaru de mine căci dorul mă omoară
„Și gemetele mele se 'nalță pân' la ceru,
„Dar nimenea n'aude durerea mea amară
„Și plângerile mele, nemângăete, peru.

„O! tu ce vești din ceruri a mea cumplită jale
„Și care in desperare de țoți esci invocatu,
„Indreaptă-mă, o Doamne p'a fericirei cale,
„Destul am fostu in lume de dănsa depărtatu!

„Ordonă la furtună, la soarta mea cumplită
„Să nu'și mai verse-asupra'mi veninul ei amaru,
„Să lasă să gustu pacinicu o oară fericită,
„Să pue suferinței și dorului hotaru.“

BEȚIA.

Preludă musicante, revarsă armonie!
Intoarnă veselu cântu!

Căci voiu de voluptate să moru; și prin beție
Să uitu că pentru chinuri venitu sunt pe pământu.

„Viața (dîce unii) e plină de tristeță“;
P'acestu cuvîntu, sermanii, ei nu se veselesc,
Dar eu, ce pe toți porii resufu tinereță
Voiu vecinicu, și noapte, să beu și să trăescu.

Să bemu! vinul spumeață! inchinu pentru uitare
Și 'mi ridu de soarta mea!
Inchinu pentru beție, plăceri și nepasare,
Bacantă! umple'ți cupa! cu tine voiu a bea!

Preludă musicante, revarsă armonie,
Intoană veselu cântu!
Căci voiu de voluptate să moru; și prin beție
Să uitu că pentru chinuri venitu sunt pământu.

Umpleți'mi încă cupa! căci în a noastră viață
In lupta ei constantă in cercu'i variatu,
In fundul cupei numai putemu găsi dulceață,
In ea numai in lume, desceptii n'am aflatu.

Destul cercaiu in lume amoruri, amicie,
Speranțe dulci oflări,
Destul! mai voiu acuma să cercu și prin beție,
Să'necu amărăciunea in vinu și 'n desfătări!

Preludă musicante, revarsă armonie,
Intoană veselu cântu!
Căci voiu de voluptate să moru; și prin beție,
Să uitu că pentru chinuri venitu sunt pe pământu.

Avuiu prieteni sume; dar oare cine n'are?
Iubiu...cine iubesc și 'n urmă nu'i trădatu?
Să bemu! vinul e singeru, in elu găsimu uitare,
De elu numai in lume nu poți fi înșclatu.

Oh! inima femeii se 'ntoarce după soare,
Și schimbă 'n infînitu
Prietenia este o vorbă înșelătoare,
Ca soarele d'Apriliu, ce apare...ș'a peritu!

Preludă musicante, revarsă armonie,
Intoană veselu cântu!

Căci voiu de voluptate să moru; și prin beție
Să uitu că pentru chinuri venitu sunt pe pământu!

Trecătoru, nestatornicu...Astfelu e datu să fie
Și omu și tot din elu.

Amoru, viață, visuri, prieteșugu, frăție:
Tot schimbă, trece, sboară cu timpul infidelu.

Tu singur vinu iubite, tu singur nici odată
Nu te mai schimbă—cu toate că și tu 'mbătrînesci
Dar sunt puțini ca tine, cu vîrsta de odată,
Să crească ș'a lor meritu, să fie precum ești.

Preludă musicante, revarsă armonie,
Intoană veselu cântu!
Căci voiu de voluptate să moru; și prin beție
Să uitu că pentru chinuri venitu sunt pe pământu!

Iubimu...dacă se 'ntîmplă mai mulți să se inchine
La cea ce-adorămu,
Indată gelozie, amari lacrimi, suspine,
Indată resbunarea in minte-ne jurămu.

Dar tu, nectaru iubite, n'ai zule și orbire,
Cu cât mai mulți te soarbe la vesclul banchetu
Cu atît mai mult se simte plăcere, mulțumire,
Cu atît mai mare sgomotu—o vinu, vinu indiscretu.

Preludă musicante, revarsă armonie,
Intoană veselu cântu!
Căci voiu de voluptate să moru; și prin beție
Să uitu că pentru chinuri venitu sunt pe pământu!

Dar m'a sositu beția, unu focu circulă 'n vine!
Tot fuge 'n preajma mea!
Susține-mă, bacantă! șeđi colea...lângă mine...
Voescu acum la urmă pe sinu'ți a cădea!

Ce focu aprinde ochi'ți in peptul meu ce saltă!..
Tot corpu'mi se 'nfioară!... Divine desfătări!
Pămentul se 'nvărtesc...Gândirea'mi se esaltă!
Uimiri!...deliru!...suspînuri!...plăceri!...dulci
desmerdări!

ORFELINUL.

Crescutu pe mâni streine, săracu și fără mamă,
Nenorocitu din leagănu gonitu d'alu seu destinu,
Tristu călătoriu a vieței, nu bagă nime'n samă,
Pe bietul orfelinu!

Lipsitu d'ori ce afecții, lipsitu d'ori ce iubire,
Trăesce singuraticu streinu p'acestu pământu,
Abia, vai dacă are, cum are totu din fire,
Unu locu pentru mormentu.

Se duce, rătăcesce, prin căi, prin țeri streine
Și nime pretutindenii n'asceapt'a lui sositu,
Iși cată unu tovarășu; dar geaba! căci revine,
Perdutu și oboșitu.

Abia dacă prin lume sdrobotu de oboșeală
Drumașu, pe calea vieței, trecându retăcitoru,
Găsit-a vr'o ființă, se 'ntindă cu 'ndoeală
O mână d'ajutoru.

In fine moartea curmă amara'i chinuire
Și sufletu'i spre ceruri își ca alu seu aventu,
Dar nimine nu'i pune unu semnu de suvenire,
O cruce pe mormentu.

NOTIȚE.

Albina Pindului. — Cu incepere de la 15 Iunie a. c. apare in Bucuresci o nouă foaie literară cu numele „Albina Pindului,” redactată de D. Grigorie H. Grandea. Noua foaie mai mică in formatu ănsă mai mare in volumu decât foaia noastră, ese la 1 și 15 a fie-cărei luni. Prețul abonamentului este de 20 lei noi pentru Bucuresci și 22 pentru județe.

In Nr. 1 figurează ca colaboratori numai doi autori naționali: redactorul D. Grandea și cunoscutul poetu D. D. Bolintineanu. Acestu număr in-cepe prin unu micu prologu al redactorului in care se face profesiunea de credință a foaiei: Albina Pindului țintesce a conlucră la disvoltarea gustului pentru frumosu, finu și adevăru.

Spre a conlucră pentru adevăru, foaia își propune de a combata sensualismul care, după cum

pretinde redactorul, a inceputu să intină juna noastră literatură și să invenine spiritul și inima societății Române. La sfârșitu se ȳice că Albina Pindului va face tabula rasa de trecutu și că-și rezervă presentul și viitorul (?!!)

După această mică introducere, urmează unu articulu tradusu din limba franceză asupra literaturii. — Amu fi preferitu să vedemu figurându in capul foaiei o scriere originală. — La pag. 5 se reproducu apoi câteva cuvinte dintr'unu discursu ținutu de D. M. Chevalier in Senatul francesu asupra libertății învățământului, pe care le aprobează D. Grandea care subscie articulu. Urmează câteva scene din Romeo și Julia și din Hamlet traduse in prosă, fără a se spune de cine. In-tr'unu articulu intitulatu „Grecia” se vorbesce pe 2^{1/2} pag. despre istoria artelor la Greci. In-tr'unu articulu de 27 rânduri de D. Bolintineanu: „Poesia română in diverse epoce,” autorul vorbesce de o poesie populară din timpul lui Caragea și a lui Gr. Ghica pe care o citează la sfârșitu sub titulu: „Eaca poesie ce amu promisul!” —

Juna din Nurembergu este unu feliu de istorisire de D. Grandea care incepe in acestu număr și va urmă. — In-tr'unu altu articulu cuprinsu pe o pagină: *O nouă formă a versului de 7 și 6 silabe*, D. Grandea laudă pe D. Bolintineanu pe care ilu declară celu mai abilu versificătoru al Românilor și citează câteva pasagiuri din poeziile sale. Mai la, vale citează și câteva versuri din Ovid, Virgil, Propertiu și Tasso și ȳice că dacă ne vomu cultivă limba vomu avè și noi așa versuri frumoase. *Elie și Stefan* este unu fragmentu dintr'o drară de D. Grandea in versuri. — *Mania Cucoanei Flanca*, este unu altu fragmentu de D. Bolintineanu, in care se istorisesc că unu copistu dintr'unu Ministeriu a fostu datu afară d'n serviciu și inlocuitu prin unu lacheu a unei dame bogate și se vorbesce in contra Ministrului și a ciocoilor. Amëndoue fragmentele sunt câte o față sau done. Afară de aceste mai este o poesie originală de D. Grandea „Infidelitatea,” alta de D. Bolintineanu „Copaciul” și mai multe poezii din Schiller, Goethe, Heine și Byron traduse in prosă. —

Ortografia nu este a noastră: Albina nu adoptă „ scurtu pentru deosebirea singularului de pluralu;

masculinului de feminin și adjectivului de adverb; Albina face încă deosebirea în scriere între α și π prin \vee și \wedge unde noi scriem *oa* și *ea*, Albina scrie *ó* și *é*; ea pune \vee pe *i* și *u* finalu când n'au accentul și nu pune accentul greu $\`$ pe vocala finală a verbului când e accentuată (Infin. Conj. 1 și 2; Imper. pers. 3 sing.; Perf. indif. pers. 3 sing). În fine pune când apostroful când linia de unire, fără a face distincțiunea dacă se contragu două cuvinte prin scoaterea unei vocale sau nu.

Ne temem a nu comite o nedreptate, pronunțându-ne de pe acum asupra valorii și meritului foaii, după judecarea ănteiului seu număr și acceptăm pentru a pute face o mai conștiințioasă critică numerile următoare.

Dorim succesu junclui nostru confrate din Bucuresci: ori ce întreprindere literară este laudabilă și în timpurile noastre mai multu de cât ori când.

Starea culturii noastre este fără indoeală încă foarte inapoeată. Interesul materialu individualu predomnesce; artele pacinici ale civilizațiunii sciința, literile, artele ridicate până la ceruri prin cuvinte, sunt disprețuite în faptu. Singurele sciințe ce ocupă mai mult spiritele noastre sunt politica și dreptul și chiar aceasta din nenorocire lă coborim de la înalțarea lor sciințifică.

În asemenea stare de lucruri, când pe de o parte claselor destul de instruite le lipsesc interesul naționalu, ear pe de alta clasele mai de josu care ar avé acestu interesu nu au instrucțiune destulă pentru a pute înțelege ce valoare are cultivarea sciințelor și artelor într'unu poporu, acelu care își propune de a lucra în arte sau în sciință, are să pășească pe o cale spinoasă, neroditoare și atât de grea încât trebuie multă tărie și perseveranță pentru a nu căde în discoragiare.

Din publicisții literari anteriori n'a pututu să lupte nici unul mult timpu cu indiferentismul generalu ce-i încunjură și amu vėđutu dearăndul luate frumoasele începuturi de publicațiunii literare stiugėndu-se în leagănul lor. Chiar de la aparițiunea „Convorbirilor Literare“ incoace, amu vėđutu mai multe publicațiunii literare arătându-se și redispărėndu. —

În Bucuresci începuse a eși foaia „Ateneul.“ În

Iași câteva spirite, în adevėru nemature încă, începuse a scoate o foaie „Originea.“ În Botoșani a apărutu cătva timpu unu jurnalul „Steluța.“ *) Toate au dispărutu și Albina Pindului este singura foaie literară care apare pe lângă *Convorbiri*. Căt timpu va trăi oare juna foaie? Viața sa va atėrnă de la modul cum va fi redactată.

Pentru a isbuti și a prinde rădăcină, o publicațiune literară trebuie să se disbine cu desăvirșire de sistemul păđitu de publicațiunile politice.

Aceste din urmă redactate în mare parte de persoane fără destulă instrucțiune, fără principii bine stabilite și chiar fără zelul necesaru, cu articulelor scuturate din măneci, cu nesfirșite lupte personale, trebuie să servească de esemplu cum jurnalulele nu trebuiescu scrise. Unu jurnalul literaru trebuie să cuprindă articule bine concepute și conștiințiosu și bine prelucrate; trebuie să se depărteze de ori ce este personalitate, să critice scrierea ear nu autorul, dar aceasta cu asprime și justetă ferindu-se de fatala manie de a tot lăudă și de a lăudă totu cu scopu de a fi lăudată la răndul seu; trebuie să se supuie la ori ce critică căt de aspră și chiar când ar fi nedreaptă să nu-și resbune căci adevėrul în sciință până în sfirșitu trebuie să străbată și în arte, frumosul cu timpul trebuie să placă. Publicistul literaru să nu țin-tească spre efectul momentului, și pe căt se poate ferească-se de totu ce este actualu, căci frumosul și binele nu au actualitate. În fine conștiințiosu în față cu publicul micu la număr care se interesează, aibă o perseveranță în față cu publicul indiferent, căci astfelu numai ilu va pute îndreptă și va pute conlucra cu succesu la dezvoltarea literaturii naționale.

Aceste le dorim confratelui de la Albina Pindului și ne place a speră că nu vomu fi amăgiți în dorințele noastre.

Red.

*) Este de prisos a se menționa „Jurnalul pentru toți“ și „Amicul Familiei“.